Οι Μυτιληναίοι, βλέποντας ότι ο στόλος από την Πελοπόννησο δεν ερχόταν, αλλά αργοπορούσε και ότι τους έλειψαν τα τρόφιμα, αναγκάστηκαν να συνθηκολογήσουν με τους Αθηναίους για την ακόλουθη αιτία. Ο **Σάλαιθος**, που είχε πάψει κι αυτός να ελπίζει ότι θα έρθει ο στόλος, μοίρασε στο λαό βαρύ οπλισμό - ενώ πριν δεν είχε παρά ελαφριά όπλα - με σκοπό να κάνει έξοδο εναντίον των Αθηναίων. Ο λαός όμως, μόλις πήρε τα όπλα, δεν άκουγε πια τους άρχοντες, αλλά μαζευόταν σε ομάδες και ζητούσαν ν' ανοίξουν οι ολιγαρχικοί τις αποθήκες και να μοιράσουν σ' όλους σιτάρι, αλλιώς θα πήγαιναν - είπαν - να συνεννοηθούν με τους Αθηναίους για να τους παραδώσουν την πολιτεία.

Οι ολιγαρχικοί που ήσαν στην εξουσία κατάλαβαν ότι δεν θα μπορέσουν να τους εμποδίσουν και ότι αν δεν διαπραγματευτούν κ' εκείνοι τη συνθηκολόγηση, η θέση τους θα ήταν πολύ επικίνδυνη. Συνθηκολόγησαν, λοιπόν, στ' όνομα ολόκληρου του λαού, με τον Πάχητα και το στρατό του. Όροι ήσαν, οι Αθηναίοι ν' αποφασίσουν ό,τι θέλουν για τη τύχη των Μυτιληναίων οι οποίοι δέχονταν να μπει ο αθηναϊκός στρατός στην πόλη τους, αλλά θα έστελναν πρεσβεία στην Αθήνα για να υπερασπίσει τη Μυτιλήνη. Έως ότου γυρίσει η πρεσβεία, ο Πάχης δε θα είχε το δικαίωμα ούτε να φυλακίσει, ούτε να σκοτώσει, ούτε να υποδουλώσει κανένα. Αλλά παρά τους όρους της συνθήκης, όσοι από τους Μυτιληναίους είχαν συνεργαστεί με τους Λακεδαιμόνιους, ήσαν φοβισμένοι, και όταν μπήκε ο στρατός μέσα στην πόλη, δεν το βάσταξαν κ' έτρεξαν να πέσουν ικέτες στους βωμούς. Ο Πάχης τους υποσχέθηκε να μην τους σκοτώσει, τους έπεισε να σηκωθούν απ' εκεί και τους μετέφερε στη Τένεδο έως ότου πάρουν απόφαση οι Αθηναίοι. Έστειλε στόλο και στην Άντισσα, όπου έβαλε φρουρά και πήρε όλα τα στρατιωτικά μέτρα που θεωρούσε χρήσιμα.

Οι Πελοποννήσιοι με τα 40 πολεμικά καράβια, που έπρεπε να βιαστούν να φτάσουν στη Μυτιλήνη, χρονοτρίβησαν όσο έπλεαν γύρω από την Πελοπόννησο, αλλά και μετά προχώρησαν αργά. Έφτασαν στη Δήλο χωρίς να τους καταλάβουν οι Αθηναίοι. Έπιασαν στη Μύκονο και στη Ικαρία, όπου για πρώτη φορά πληροφορήθηκαν ότι η Μυτιλήνη είχε πέσει. Θέλοντας, όμως, να έχουν εξακριβωμένες πληροφορίες, πήγαν στο Έμβατο της Ερυθραίας, όπου έφτασαν επτά μέρες μετά που είχε πέσει η Μυτιλήνη. Όταν πια βεβαιώθηκαν έκαναν συμβούλιο μεταξύ τους. Μίλησε ο Ηλείος **Τευτίαπλος** αλλά δεν έπεισε τον Αλκίδα να προχωρήσουν εναντίον των Αθηναίων στη Μυτιλήνη.

Μερικοί πολιτικοί εξόριστοι από την Ιωνία και μερικοί Λέσβιοι που ήσαν με το στόλο, τον συμβούλεψαν, αφού φοβόταν να επιχειρήσει το τόλμημα, να καταλάβει ή μια από τις πόλεις της Ιωνίας ή την Αιολική Κύμη, ώστε να την κάνει ορμητήριο και να προσπαθήσει να προκαλέσει την επανάσταση ολόκληρης της Ιωνίας. Του έλεγαν ότι είχε πολλές ελπίδες να πετύχει, γιατί όλες οι πολιτείες είχαν ευχαριστηθεί μαθαίνοντας τον ερχομό του. Πρόσθεταν ότι θα αφαιρούσαν απ' τους Αθηναίους τη μεγαλύτερη πηγή εισοδημάτων τους

και θα τους ανάγκαζαν να ξοδέψουν πολλά χρήματα αν τους υποχρέωναν να στείλουν καράβια για να τους κάνουν αποκλεισμό. Είχαν επίσης την πεποίθηση ότι θα πείσουν τον Πισσούθνη να συμμαχήσει μαζί τους. Αλλά ο Αλκίδας ούτε αυτά δέχτηκε.

Έφυγε από το Έμβατο και έπλεε κοντά στη παραλία. Σταμάτησε στη Μυόννησο των Τηΐων κ' έσφαξε τους περισσότερους από τους αιχμαλώτους που είχε πιάσει. Στην Έφεσο, όπου σταμάτησε, πήγαν και τον βρήκαν αντιπρόσωποι των Σαμίων εκείνων που είχαν εγκατασταθεί στην Αναία και του είπαν, σχετικά, ότι ελευθερώνει με πολύ κακό τρόπο την Ελλάδα σκοτώνοντας ανθρώπους που ούτε είχαν πάρει τα όπλα εναντίον του ούτε ήσαν εχθροί του, αλλά ήσαν αναγκαστικά σύμμαχοι των Αθηναίων. Αν δε σταματούσε, θα προσεταιριζόταν, ίσως, μερικούς φίλους, αλλά πολλοί περισσότεροι από τους φίλους του θα γίνονταν εχθροί του. Ο Αλκίδας πείστηκε και απελευθέρωσε όσους αιχμαλώτους είχε από τη Χίο και μερικούς άλλους που είχε πιάσει.

Από την Έφεσο ο Αλκίδας έφυγε βιαστικά γιατί ενώ ήταν ακόμα στην Κλάρο τον είχαν δει η Σαλαμινία και η Πάραλος που έτυχε να έρχονται απ' την Αθήνα. Φοβήθηκε μήπως τον καταδιώξει ο αθηναϊκός στόλος και αρμένισε στο ανοιχτό πέλαγος, αποφασισμένος να μην πιάσει πουθενά προτού φτάσει στην Πελοπόννησο. Οι πληροφορίες για την άφιξη του πελοποννησιακού στόλου έφτασαν στον Πάχη και στους Αθηναίους από την Ερυθραία και ύστερα επιβεβαιώθηκαν από παντού. Οι πολιτείες της Ιωνίας είναι ατείχιστες και τον έπιασε μεγάλος φόβος μήπως οι Πελοποννήσιοι, περιπλέοντας τις ακτές, ακόμα κι αν δεν είχαν σκοπό να μείνουν , κάνουν αποβάσεις και λεηλασίες. Τέλος η Σαλαμινία και η Πάραλος έφτασαν και είπαν ότι είχαν δει τον πελοποννησιακό στόλο στην Κλαο. Τότε ο Πάχης ξεκίνησε αμέσως σε καταδίωξη ως την Πάτμο, αλλά βλέποντας ότι δεν μπορούσε πια να τον φτάσει, γύρισε πίσω.

Επιστρέφοντας στη Μυτιλήνη ο Πάχης σταμάτησε στο Νότιο της Κολοφώνος, όπου είχαν εγκατασταθεί οι Κολοφώνιοι από τότε που η απάνω πολιτεία τους κυριεύτηκε από τον Ιταμάνη και το βαρβαρικό στρατό του που τον είχε καλέσει ένα από τα πολιτικά κόμματα. Ο Πάχης κάλεσε τον Ιππία, αρχηγό των Αρκάδων, που ήταν στο τείχισμα, για να διαπραγματευτεί μαζί του. Του υποσχέθηκε ότι, αν δεν συμφωνήσουν, θα τον αφήσει να γυρίσει στο τείχος σώο και υγιή. Όταν όμως ο Ιππίας βγήκε από το τείχος τον έβαλε υπό επιτήρηση χωρίς, όμως, να τον δέσει κ' έκανε αιφνιδιαστική επίθεση εναντίον του τείχους. Η φρουρά δεν το περίμενε και ο Πάχης κυρίεψε το τείχος. Έσφαξε όλους τους Αρκάδες και τους βαρβάρους που ήσαν εκεί. Σύμφωνα με την υπόσχεσή του, οδήγησε τον Ιππία πίσω στο τείχος και, μόλις μπήκε μέσα, τον έπιασε και τον σκότωσε, τοξεύοντάς τον. Το Νότιο το παράδωσε στους Κολοφώνιους, εκτός από εκείνους που είχαν μηδίσει. Αργότερα οι Αθηναίοι έστειλαν δικούς τους ανθρώπους για να κατοικήσουν το Νότιο και το κυβέρνησαν σύμφωνα με τους αθηναϊκούς νόμους και συγκέντρωσαν εκεί όλους τους Κολοφωνίους που ήσαν διεσπαρμένοι σε διάφορες πολιτείες.

Ο Πάχης γύρισε στη Μυτιλήνη και υπόταξε την Πύρρα και την Ερεσό. Έπιασε τον Λακεδαιμόνιο **Σάλαιθο** που κρυβόταν μέσα στην πόλη και τον έστειλε στην Αθήνα μαζί με τους Μυτιληναίους τους οποίους είχε στείλει στη Τένεδο και όσους θεωρούσε υπαίτιους για την επανάσταση. Έστειλε πίσω στην Αθήνα το μεγαλύτερο μέρος του στρατού του κ' έμεινε στο νησί με το υπόλοιπο. Ρύθμισε, όπως νόμιζε καλύτερα, τα ζητήματα της Μυτιλήνης και της υπόλοιπης Λέσβου.

Όταν έφτασαν στην Αθήνα ο Σάλαιθος και οι άλλοι, οι Αθηναίοι σκότωσαν αμέσως το Σάλαιθο παρόλο ότι τους υποσχόταν, μεταξύ άλλων, να πεισει τους Πελοποννήσιους να σηκώσουν τη πολιορκία της Πλάταιας που διαρκούσε ακόμα. Για τους άλλους, έκαναν συγκέντρωση του λαού κι αποφάσισαν, απάνω στο θυμό τους, να σκοτώσουν όχι μόνο όσους είχε στείλει ο Πάχης στην Αθήνα, αλλά και όλους τους Μυτιληναίους που ήσαν ενήλικοι και να πουλήσουν τα γυναικόπαιδα δούλους. Δικαιολογούσαν την απόφασή τους με το ότι οι Μυτιληναίοι είχαν επαναστατήσει παρόλο ότι δεν ήσαν, σαν τους άλλους συμμάχους, υποτακτικοί της Αθήνας, αλλά κυρίως - και τούτο τους παρόξυνε περισσότερο - επειδή είχαν γίνει αιτία να ριψοκινδυνέψει πελοποννησιακός στόλος και να πάει ως την Ιωνία να τους βοηθήσει. Τούτο ήταν γθ' αυτούς απόδειξη ότι το σχέδιο είχε καταστρωθεί από πολύ καιρό. Έστειλαν, λοιπόν, καράβι στον Πάχη με εντολή να του ανακοινώσει την απόφασή τους και να του δώσει διαταγή να σκοτώσει όλους τους Μυτιληναίους χωρίς αναβολή.

Την επομένη, όμως, άρχισαν να μετανοιώνουν και ν' αναλογίζονται πόσο σκληρή κ' υπερβολική ήταν η απόφασή τους να καταστρέψουν ολόκληρη πολιτεία αντί να τιμωρήσουν μόνο τους ενόχους. Όταν οι αντιπρόσωποι των Μυτιληναίων που ήσαν στην Αθήνα ένιωσαν τη μεταστροφή αυτή, έπεισαν μαζί με Αθηναίους φίλους τους, τους άρχοντες να συγκαλέσουν Εκκλησία του Λαού για να ξαναγίνει συζήτηση. Τους έπεισαν χωρίς δυσκολία, γιατί κ' οι άρχοντες καταλάβαιναν ότι οι περισσότεροι από τους πολίτες ήθελαν να τους δοθεί η ευκαιρία να συζητήσουν πάλι το ζήτημα. Έγινε αμέσως Εκκλησία του Λαού και πολλοί ρήτορες μίλησαν. Ο **Κλέων του Κλεαινέτου**, ο οποίος την προηγούμενη είχε πείσει την Εκκλησία ν' αποφασίσει να σκοτωθούν οι Μυτιληναίοι και είχε, τότε, μεγάλη επιρροή στο λαό ανέβηκε στο βήμα και υπεράσπισε την ίδια άποψη. Αμέσως ύστερα ανέβηκε στο βήμα ο **Διόδοτος του Ευκράτους**, που είχε υποστηρίξει ζωηρά αντίθετη άποψη στην πρώτη Εκκλησία, δηλαδή να μην εκτελεστούν οι Μυτιληναίοι.

Αφού υποστηρίχτηκαν οι δύο απόψεις που ήσαν διαμετρικά αντίθετες, οι Αθηναίοι βρέθηκαν σε αμηχανία τι απόφαση να πάρουν, και στη ψηφοφορία που έγινε με σήκωμα χεριών, σημειώθηκε σχεδόν ισοψηφία, αλλά νίκησε η γνώμη του Διόδοτου. Έστειλαν, αμέσως, δεύτερο καράβι για να προλάβει το πρώτο που είχε φύγει ένα ολόκληρο μερόνυχτο πριν, και

να μη βρει τη Μυτιλήνη καταστραμμένη. Οι πρέσβεις των Μυτιληναίων εφοδιάσαν το πλήρωμα με κρασί και με αλεύρι και τους έδωσαν πολλές υποσχέσεις, αν πρόφταιναν. Έκαναν το ταξείδι τόσο γρήγορα, ώστε οι ναύτες χωρίς να σταματούν να κωπηλατούν έτρωγαν ζυμάρι από αλεύρι και κρασί ή λάδι. Έκαναν βάρδιες, ώστε μερικοί να κοιμούνται κι άλλοι να κωπηλατούν. Ευτυχώς δεν φύσηξε άνεμος ενάντιος. Έτσι, ενώ το πρώτο καράβι ταξίδευε αργά έχοντας να μεταφέρει μια τρομερή παραγγελία, το δεύτερο εβίαζε την πορεία του. Γι' αυτό και το πρώτο έφτασε με τόση μόνο διαφορά, όση ώρα χρειάστηκε ο Πάχης να διαβάσει το ψήφισμα και να ετοιμαστεί να εκτελέσει τη διαταγή. Το δεύτερο καράβι πρόλαβε να φτάσει και να εμποδίσει τη καταστροφή.

Τους πρωταίτιους της αποστασίας που είχε στείλει ο Πάχης στην Αθήνα, τους σκότωσαν οι Αθηναίοι ακολουθώντας τη συμβουλή του Κλέωνος. Ήσαν λίγο περισσότεροι από χίλιους. Κατεδάφισαν τα τείχη της Μυτιλήνης και πήραν το στόλο της. Δεν έβαλαν φόρο στη Μυτιλήνη, αλλά διαίρεσαν όλο το νησί - εκτός απ η γη των Μηθυμναίων - σε 3.000 κλήρους. Τους τριακόσιους αφιέρωσαν στους θεούς και τους υπόλοιπους τους μοίρασαν σε δικούς τους κληρούχους που διάλεξαν με κλήρο. Αργερα οι Λέσβιοι ανάλαβαν να πληρώνουν στους κληρούχους αυτούς δύο μνες το χρόνο για κάθε κλήρο και καλλιέργησαν οι ίδιοι τη γη τους. Οι Αθηναίοι πήραν και όλες τις μικρές πολιτείες που εξουσίαζαν οι Μυτιληναίοι στην αντικρινή ηπειρωτική ακτή κ' έγιναν κι αυτές υποτακτικές της Αθήνας.